

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN GIMNAZJALNY 2010

część humanistyczna

Klucz punktowania zadań

(arkusz dla uczniów bez dysfunkcji i z dysleksją rozwojową)

KWIECIEŃ 2010

Zadania zamknięte**Zadanie 1.**

Obszar standardów	Standard	Czynność	Poprawna odpowiedź (1 p.)
czytanie i odbiór tekstów kultury	dostrzeganie i analizowanie kontekstu religijnego niezbędnego do interpretacji tekstu (I/6)	podanie wyznawców religii, dla których <i>Stary Testament</i> jest świętą księgą	B

Zadanie 2.

czytanie i odbiór tekstów kultury	interpretowanie tekstu z uwzględnieniem intencji nadawcy (I/2)	określenie cechy charakteru bohatera	C
-----------------------------------	--	--------------------------------------	----------

Zadanie 3.

czytanie i odbiór tekstów kultury	odnajdywanie związków przyczynowo-skutkowych (I/5)	podanie motywu postępowania bohatera	A
-----------------------------------	--	--------------------------------------	----------

Zadanie 4.

czytanie i odbiór tekstów kultury	odnajdywanie związków przyczynowo-skutkowych (I/5)	podanie okoliczności postępowania bohatera	A
-----------------------------------	--	--	----------

Zadanie 5.

czytanie i odbiór tekstów kultury	interpretowanie tekstu z uwzględnieniem intencji nadawcy (I/2)	wskazanie przejawu mądrości bohatera	D
-----------------------------------	--	--------------------------------------	----------

Zadanie 6.

czytanie i odbiór tekstów kultury	czytanie tekstu na poziomie przenośnym (I/1)	odczytanie przenośnego sensu wyrażenia	A
-----------------------------------	--	--	----------

Zadanie 7.

czytanie i odbiór tekstów kultury	interpretowanie tekstu z uwzględnieniem intencji nadawcy (I/2)	wskazanie cechy osobowości bohatera	B
-----------------------------------	--	-------------------------------------	----------

Zadanie 8.

czytanie i odbiór tekstów kultury	dostrzeganie i analizowanie kontekstu literackiego niezbędnego do interpretacji tekstu (I/6)	rozpoznanie zasady postępowania postaci	D
-----------------------------------	--	---	----------

Zadanie 9.

czytanie i odbiór tekstów kultury	interpretowanie tekstu kultury z uwzględnieniem intencji nadawcy (I/2)	określenie reakcji uczestników zdarzenia	C
-----------------------------------	--	--	----------

Zadanie 10.

czytanie i odbiór tekstów kultury	dostrzeganie w tekście środków wyrazu i określanie ich funkcji (I/4)	wskazanie opisu, który służy potęgowaniu napięcia w tekście	C
-----------------------------------	--	---	----------

Zadanie 11.

czytanie i odbiór tekstów kultury	czytanie tekstu kultury na poziomie przenośnym (I/1)	odczytanie przenośnego sensu wyrażenia	A
-----------------------------------	--	--	----------

Zadanie 12.

czytanie i odbiór tekstów kultury	odnajdywanie związków przyczynowo-skutkowych (I/5)	wskazanie okoliczności mających zasadnicze znaczenie dla rozwoju państwa krzyżackiego	C
-----------------------------------	--	---	----------

Zadanie 13.

czytanie i odbiór tekstów kultury	dostrzeganie i analizowanie kontekstu historycznego niezbędnego do interpretacji tekstu (I/6)	określenie zasady funkcjonowania zakonu krzyżackiego	D
-----------------------------------	---	--	----------

Zadanie 14.

czytanie i odbiór tekstów kultury	interpretowanie tekstu kultury (I/2)	określenie zasadniczej myśli tekstu	A
-----------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------	----------

Zadanie 15.

czytanie i odbiór tekstów kultury	dostrzeganie i analizowanie kontekstu historycznego niezbędnego do interpretacji tekstu (I/6)	wskazanie okoliczności, które miały wpływ na charakter decyzji postaci	B
-----------------------------------	---	--	----------

Zadanie 16.

czytanie i odbiór tekstów kultury	dostrzeganie i analizowanie kontekstu historycznego niezbędnego do interpretacji tekstu (I/6)	określenie czasu wydania dokumentu	D
-----------------------------------	---	------------------------------------	----------

Zadanie 17.

czytanie i odbiór tekstów kultury	interpretowanie tekstu kultury z uwzględnieniem intencji nadawcy (I/2)	wyjaśnienie zasadności użycia w tekście trybu rozkazującego	B
-----------------------------------	--	---	----------

Zadanie 18.

czytanie i odbiór tekstów kultury	czytanie tekstu kultury na poziomie przenośnym (I/1)	rozpoznanie informacji o stanie duchowym bohatera	B
-----------------------------------	--	---	----------

Zadanie 19.

czytanie i odbiór tekstów kultury	odnajdywanie związków przyczynowo-skutkowych (I/5)	wskazanie motywu postępowania bohatera	D
-----------------------------------	--	--	----------

Zadanie 20.

czytanie i odbiór tekstów kultury	odnajdywanie związków przyczynowo-skutkowych (I/5)	wskazanie przyczyny decyzji podjętej przez bohatera	C
-----------------------------------	--	---	----------

Zadania otwarte

Jeśli w zadaniach krótkiej odpowiedzi wśród odpowiedzi poprawnych pojawiają się odpowiedzi niepoprawne, uczeń otrzymuje 0 pkt za zadanie.

W zadaniach rozszerzonej odpowiedzi uczeń nie otrzymuje punktów za pracę na inny temat.

Zadanie 21.

Obszar standardu	Standard
tworzenie własnego tekstu	dokonywanie celowych operacji na tekście (II/7)

2 p. – przekształcenie tekstu w mowę zależną z użyciem zdań oznajmujących (dopuszcza się wypowiedź w czasie teraźniejszym)

Przykładowe odpowiedzi

Sam zastanawiał się, co mógłby zrobić. Myśl, że miałby zostawić Froda bez pochówku i wrócić do domu, przerażała go. Nie był też pewien, czy powinien iść dalej.

Sam zastanawia się, co ma zrobić. Nie może zostawić martwego Froda bez pochówku. Zadaje sobie pytanie, czy musi iść dalej.

1 p. – przekształcenie tekstu w mowę zależną

Przykładowa odpowiedź

Ale co mógł uczynić? Przecież nie wróci do domu, zostawiając tutaj martwego imć Froda bez pochówku. A może powinien iść dalej?

0 p. – brak przekształcenia zgodnego z warunkami zadania

Przykładowa odpowiedź

Ale co mogę uczynić? – zastanawiał się Sam. – Przecież nie wróćę do domu, zostawiając tutaj martwego imć Froda bez pochówku. A może powinienem iść dalej? – pytał sam siebie.

Zadanie 22.

tworzenie własnego tekstu	redagowanie tekstu na zadany temat (II/4)
---------------------------	---

4 p. – poprawne streszczenie tekstu I: poniższe elementy tekstu w mowie zależnej

- strony i przedmiot sporu
- osoba rozstrzygająca
- sposób rozstrzygnięcia
- rozstrzygnięcie sporu

nie dopuszcza się żadnych błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych

Przykładowa odpowiedź

Dwie kobiety toczyły spór o dziecko. Jedna z nich była jego matką, druga się za nią podawała. Żeby rozstrzygnąć spór, król Salomon kazał rozciąć dziecko na pół. Prawdziwa matka wolała oddać dziecko, niż je skrzywdzić. To jej Salomon przyznał dziecko.

3 p. – poprawne streszczenie tekstu I, dopuszczalna liczba błędów – 1 ort., 1 int., 1 jęz.

2 p. – poprawne streszczenie tekstu I, dopuszczalna liczba błędów – 2 ort., 2 int., 2 jęz.

1 p. – poprawne streszczenie tekstu I, nawet przy bardzo licznych błędach w języku i zapisie

0 p. – niepoprawne streszczenie

Przykładowe odpowiedzi

Do króla przyszły dwie, kłócące się kobiety. Obie uważały, że są matkami jednego dziecka. Salomon wysłuchując ich rzekł: „Przynieście mi miecz... Rozetnijcie to żywe dziecko na dwoje i dajcie połowę jednej i połowę drugiej.” Wówczas kobieta, której było dziecko, powiedziała: „Litości panie mój. Niech dadzą jej dziecko, abyście tylko go nie zabili. Więc król tej, która to powiedziała, dał chłopca, a o jego mądrości dowiedział się cały Izrael.

Król Salomon musiał rozstrzygnąć spór pomiędzy dwoma kobietami – które to przyszły do niego z taką prośbą. Obie porodziły synów. Lecz jednej z dam dziecko zmarło – po przyjrzeniu mu się dostrzegła, iż to nie jest jej syn. Król Salomon postanowi, aby rozciąć żywe dziecko na pół i dać po połowie każdej z nich. Po reakcjach kobiet na tak okrutną wieść król rozpoznał, która z nich kłamie i przekazał żywe dziecko jego rodzonej matce.

Zadanie 23.

czytanie i odbiór tekstów kultury	dostrzeganie środków wyrazu (I/4)
-----------------------------------	-----------------------------------

1 p. – poprawne wskazanie sposobu wyróżnienia postaci

Przykładowe odpowiedzi

umieścił go na podwyższeniu, umieścił go w centrum obrazu, jego postawa i strój wskazują na to, że jest kimś ważnym, pokazał go z ręką wyciągniętą we władczym geście, nadał mu wygląd posagu, rozświetlił go, góruje nad innymi

0 p. – wskazanie cech charakteryzujących króla lub błędy rzeczowe, np. wskazywanie innych postaci

Przykładowe odpowiedzi

jako okrutnika, artysta wyróżnił Salomona odwagą i pewnością siebie, jest bardziej widoczny, namalował mu szablę, w ręku trzyma dziecko, które chce przeciąć

Zadanie 24.

czytanie i odbiór tekstów kultury	określanie funkcji środków wyrazu (I/4)
-----------------------------------	---

1 p. – poprawne określenie funkcji światła na ilustracji

Przykładowe odpowiedzi

światło podkreśla kontrast między postaciami matek, uwydatnia dramatyzm sytuacji, zwraca uwagę na kulminacyjny moment wydarzeń, wyróżnia postaci matki, dziecka i żołnierza

LUB

interpretacja symboliczna

Przykładowa odpowiedź

artysta zastosował kontrast w operowaniu światłem – jasność dla dobra i czerni dla zła

0 p. – odpowiedź, która nie określa funkcji światła na ilustracji, lub jest zbyt ogólna

Przykładowe odpowiedzi

światło na ilustracji pełni funkcję wyróżnienia ludzi

światło zwraca uwagę, co się dzieje na obrazie

Zadanie 25.

czytanie i odbiór tekstów kultury	określanie funkcji środków wyrazu (I/4)
-----------------------------------	---

1 p. – wskazanie różnic w sposobie przedstawienia matek przez artystę

Przykładowe odpowiedzi

jedna stoi nieruchomo, biernie czekając na wykonanie wyroku, druga klęczy z podniesionymi rękami, powstrzymując miecz

jedna jest nieczuła, druga rozpaczliwie błaga o darowanie życia dziecku

jedna jest postacią statyczną, druga dynamiczną

jedna jest w cieniu, a na drugą pada światło

prawdziwa matka przedstawiona jest w jasnych barwach, a druga w ciemnych

0 p. – brak wskazania różnic w sposobie przedstawienia matek przez artystę lub błędy rzeczowe

Przykładowe odpowiedzi

polega na tym, że prawdziwa matka oddałaby życie za swoje dziecko

jedna matka chce odzyskać dziecko, a druga także to samo

jedna stoi w cieniu

kontrast polega na rozróżnieniu kobiet, ale też na nienawiści, nieufności między nimi

Zadanie 26.

czytanie i odbiór tekstów kultury	czytanie tekstu na poziomie symbolicznym (I/1)
-----------------------------------	--

1 p. – odczytanie symbolu zgodnie z wymową wiersza

Przykładowe odpowiedzi

kamienie symbolizują problemy, kłopoty i trudności, cierpienia, troski dnia codziennego, ciężar życia, przeciwności losu

0 p. – niezgodne z wymową wiersza odczytanie symbolu

Przykładowe odpowiedzi

wysilek, sumienie, rządy komunistyczne, rozsądek

LUB

dosłowne odczytanie znaczenia wyrazu kamienie

Przykładowe odpowiedzi

ciężar, kamienie, cegły

Zadanie 27.

czytanie i odbiór tekstów kultury	czytanie tekstu na poziomie przenośnym (I/1)
-----------------------------------	--

1 p. – wskazanie celu i miejsca wędrówki – do końca [swoich dni, życia]

Przykładowe odpowiedzi

oznaczają: do kresu życia, do śmierci, do nieba, w zaświaty, koniec życiowej wędrówki

LUB

1 p. – uwzględnienie postawy osoby wypowiadającej się w wierszu, która wyraża swoje zdecydowanie, odwagę w zmaganiu się z przeciwnościami losu

Przykładowe odpowiedzi

wskazują na determinację osoby wypowiadającej się w wierszu

podkreślają zdecydowanie osoby wypowiadającej się w wierszu

0 p. – błędna interpretacja wskazanych wyrażen

Przykładowe odpowiedzi

oznaczają to, co się stanie z nami po śmierci

oznaczają wielkość wysiłku

Zadanie 28.

a)

tworzenie własnego tekstu	tworzenie tekstu o charakterze informacyjnym (II/3)
---------------------------	---

1 p. – za jeden legalny sposób spośród poniższych (bez oceny i uzasadnienia)

- wysyłanie do władz gminy pism (listów, petycji, próśb, wniosków, skarg itp.)
- składanie projektów uchwał
- składanie wizyt w siedzibie gminy
- obecność na posiedzeniach rady gminy
- rozmowy z władzami (radnymi)
- udział w wyborach władz gminy
- organizowanie referendów, zbieranie podpisów pod petycją
- organizowanie pikiet, manifestacji lub wieców
- rozklejanie plakatów
- rozrzucanie ulotek
- składanie pozwów do sądu administracyjnego
- zagrożenie opuszczeniem gminy
- doniesienie lub skarga do wyższej instancji
- doniesienie lub skarga do mediów

0 p. – za podanie niewłaściwego sposobu

Przykładowe odpowiedzi

strajk

okupacja siedziby władz gminy

głosowanie

reklama

kwesta

szantaż

sonda

b)

tworzenie własnego tekstu	formułowanie argumentów uzasadniających własne stanowisko (II/5)
---------------------------	--

po 1 p. – za każdą wypowiedź (nie więcej niż dwie) o strukturze: „sposób – ocena – uzasadnienie”

Przykładowe odpowiedzi

Obywatele mogą wpływać na decyzje władz gminy takimi sposobami jak referendum. Myślę, że najlepszym sposobem jest referendum, gdyż decyzja jest podjęta wspólnie dla dobra ogółu.

Najmniej skuteczna jest petycja, ponieważ ktoś ją przeczyta, odłoży na półkę i zapomni.

0 p. – za wypowiedź odnoszącą się do sposobów innych niż podane

Przykładowa odpowiedź

Moim zdaniem, nienajlepszym sposobem jest podjęcie strajku, ponieważ budzi to niechęć władz do obywateli danej grupy, pojawiają się częste spory i niekiedy nie osiągamy strajkiem postawionego celu.

1 p. – za poprawność ortograficzną i interpunkcyjną

0 p. – w przypadku błędów w zapisie

Zadanie 29.

tworzenie własnego tekstu	tworzenie tekstu na zadany temat (II/4)
---------------------------	---

TEMAT

Teza

1 p. – sformułowanie tezy adekwatnej do tematu we wstępie lub podsumowaniu

0 p. – brak tezy

Rozwinięcie tematu

a)

1 p. – uwzględnienie jakiegokolwiek czynnika podmiotowego (celów życiowych, wartości, cech charakteru itp.) uzasadniającego tezę

Przykłady dla tezy „trudna decyzja”

Po pierwsze niektórzy gimnazjaliści nie są zdecydowani, co chcą w życiu robić, a co za tym idzie wybór odpowiedniej szkoły jest dla nich trudny.

Kolejnym argumentem jest to, że nie każdy człowiek jest na tyle zdolny, by poradzić sobie w szkole o wyższym poziomie, albo po prostu w siebie nie wierzy. Myślę, że wielu ludzi pragnie coś w życiu osiągnąć, ale mimo to boi się, że sobie nie poradzi.

Przykłady dla tezy „łatwa decyzja”

Każdy ma jakieś zainteresowania, w związku z tym będzie na pewno wybierał taką szkołę, która pomoże mu rozwijać jego zainteresowania. Jeżeli ktoś jest sportowcem, powinien poszukać szkoły z rozwiniętą sekcją sportową.

Wybór przyszłej szkoły nie jest trudny, wystarczy odpowiedzieć sobie na pytania: jakie są moje ulubione przedmioty?, kim chcę być w przyszłości?, jakie są moje zainteresowania? Wybierając szkołę, kierujemy się nie tylko wysokim poziomem nauczania, lecz także naszymi cechami charakteru, uzdolnieniami i pasjami.

0 p. – brak czynnika podmiotowego

b)

1 p. – uwzględnienie jakiegokolwiek czynnika sytuacyjnego (nacisków społecznych, infrastruktury oświatowej, warunków materialnych itp.) uzasadniającego tezę

Przykłady dla tezy „trudna decyzja”

Uważam, że każdy gimnazjalista powinien dokładnie przemyśleć wybór swojej przyszłej szkoły i nie może zwracać uwagi na to, gdzie idą jego koleżanki i koledzy.

Młodzież, wybierając miejsce kontynuacji edukowania się po gimnazjum, ma ogromny dylemat, ponieważ może wybrać jedynie trzy szkoły. Rodzajów szkół jest wiele, o zróżnicowanym poziomie.

Kolejnym problemem może być położenie szkoły. Wielu uczniów mieszka na wsiach lub obrzeżach miast. Czasem muszą jechać kilkoma autobusami lub tramwajami. A transport jak i czas jest również ważny. Nikt nie chce dojeżdżać do szkoły półtorej godziny.

Pierwszym z nich jest niewątpliwie ogromna liczba możliwości, wśród których młody człowiek może wybrać. Jest to sytuacja posiadająca zarówno zalety i wady. Z jednej strony pozwala bowiem na dobranie najwłaściwszego profilu, a z drugiej powoduje wiele rozterek, bo nie wiadomo, czy dokonało się trafnego wyboru.

Przykłady dla tezy „łatwa decyzja”

Wybór szkoły jest łatwy, ponieważ jest tyle różnych szkół, że każdy może coś dla siebie znaleźć.

0 p. – brak czynnika sytuacyjnego

c)

1 p. – uwzględnienie jakiegokolwiek konsekwencji decyzji uzasadniającej tezę (wskazanie ryzyka)

Przykłady dla tezy „trudna decyzja”

Konsekwencje złego wyboru mogą się ciągnąć za człowiekiem przez całe jego życie. Jeśli uczeń wybiera nieodpowiedni profil w liceum, nie będzie rozwijał swoich zainteresowań, przez co nauka nie będzie dla niego przyjemna. W konsekwencji człowiek może nie uzyskać odpowiedniego wykształcenia, co uniemożliwi mu uzyskanie pracy.

Przykłady dla tezy „łatwa decyzja”

W końcu, nawet jeśli się źle wybierze szkołę i tak można ją zmienić.

0 p. – brak konsekwencji decyzji

Faktografia

1 p. – uwzględnienie zróżnicowania typów szkół i ofert edukacyjnych

0 p. – ograniczenie się do jednego typu szkoły, perspektywa egocentryczna

KOMPOZYCJA

[Punktów z tej kategorii nie przyznaje się, jeśli praca zajmuje mniej niż połowę wyznaczonego miejsca.]

tworzenie własnego tekstu	stosowanie zasad organizacji tekstu (II/4)
---------------------------	--

Układ treści

2 p. – pogrupowanie czynników z uwzględnieniem przynajmniej dwóch ich grup

1 p. – pogrupowanie czynników z jednym zaburzeniem lub uwzględnienie tylko jednej grupy czynników pogrupowanych względem tematu

0 p. – przypadkowy porządek czynników lub podanie czynników zaprzeczających tezie

Uporządkowanie graficzne

1 p. – poprawna segmentacja tekstu

0 p. – brak segmentacji tekstu lub niepoprawna segmentacja (jedna myśl w więcej niż jednym akapicie)

JĘZYK I STYL

[Punktów z tej kategorii nie przyznaje się, jeśli praca zajmuje mniej niż połowę wyznaczonego miejsca.]

a)

tworzenie własnego tekstu	budowanie wypowiedzi poprawnej pod względem językowym (II/1)
---------------------------	--

poprawność składniowa, leksykalna, frazeologiczna i fleksyjna

3 p. – najwyżej 3 błędy

2 p. – 4 błędy

1 p. – 5 błędów

0 p. – ponad 5 błędów

b)

tworzenie własnego tekstu	budowanie wypowiedzi poprawnej pod względem stylistycznym (II/1)
---------------------------	--

dobór odpowiednich dla rozprawki struktur składniowych, leksykalnych i frazeologicznych oraz wskaźników zespolenia

1 p. – najwyżej 3 błędy

0 p. – ponad 3 błędy

ZAPIS

[Punktów z tej kategorii nie przyznaje się, jeśli praca zajmuje mniej niż połowę wyznaczonego miejsca.]

a)

tworzenie własnego tekstu	budowanie wypowiedzi poprawnej pod względem ortograficznym (II/1)
---------------------------	---

2 p. – 0 błędów

1 p. – 1 błąd

0 p. – ponad 1 błąd

W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się¹

2 p. – najwyżej 2 błędy

1 p. – 3 błędy

0 p. – ponad 3 błędy

b)

tworzenie własnego tekstu	budowanie wypowiedzi poprawnej pod względem interpunkcyjnym (II/1)
---------------------------	--

1 p. – najwyżej 3 błędy

0 p. – ponad 3 błędy

W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się¹

1 p. – najwyżej 4 błędy

0 p. – 5 błędów i więcej

---

¹ Patrz: Klasyfikacja i sposoby oznaczania błędów.